



Svet
Evropske unije

Bruselj, 21. maj 2021
(OR. en)

**Medinstitucionalna zadeva:
2018/0199(COD)**

5488/21
ADD 1

FSTR 7
REGIO 7
FC 1
CADREFIN 32
RELEX 35
CODEC 75

OSNUTEK UTEMELJITVE SVETA

Zadeva: Stališče Sveta v prvi obravnavi z namenom sprejetja UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o posebnih določbah za cilj „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg), ki ga podpirajo Evropski sklad za regionalni razvoj in instrumenti za zunanje financiranje
– osnutek utemeljitve Sveta

I. UVOD

1. Komisija je 29. maja 2018 predložila predlog uredbe o posebnih določbah za cilj „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg), ki ga podpirajo Evropski sklad za regionalni razvoj in zunanji instrumenti financiranja¹ (v nadaljnjem besedilu: uredba Interreg), ki je del zakonodajnega svežnja kohezijske politike za obdobje 2021–2027. V skladu s členi 174, 176 in 177 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) je krovni cilj politike Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) okrepiti ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo Unije z zmanjšanjem razlik med različnimi regijami EU, med katerimi bi bilo treba posebno pozornost nameniti nekaterim kategorijam regij, med katerimi so posebej navedene čezmejne regije. Z uredbo Interreg se sprejmejo posebne določbe, ko ena ali več držav članic in njihovih regij, pa tudi ena ali več držav članic ter tretje države in njihove regije sodelujejo prek meja.
2. Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel 19. septembra 2018², Odbor regij pa 5. decembra 2018³.
3. Evropski parlament je stališče o uredbi Interreg v prvi obravnavi sprejel na plenarnem zasedanju 26. marca 2019.
4. Delovna skupina za strukturne ukrepe je predlagano uredbo Interreg obravnavala na več sejah med bolgarskim, avstrijskim, romunskim, finskim, hrvaškim in nemškim predsedovanjem.
5. Odbor stalnih predstavnikov je 29. maja 2019 potrdil prvotni delni pogajalski mandat in ga 5. oktobra 2020 posodobil, da bi upošteval sklepe Evropskega sveta o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 in svežnju za okrevanje, sprejete na izrednem zasedanju Evropskega sveta 17., 18., 19., 20. in 21. julija 2020.

¹ Dok. ST 9536/18 + ADD 1.

² UL C 440, 6.12.2018, str. 116.

³ UL C 86, 7.3.2019, str. 137.

6. Na podlagi teh mandatov so finsko, hrvaško in nemško predsedstvo izvedla medinstitucionalna pogajanja, ki so se zaključila 2. decembra 2020.
7. Odbor Evropskega parlamenta za regionalni razvoj (REGI) je 18. decembra 2020 odobril izid medinstitucionalnih pogajanj. Predsednik odbora REGI je 20. januarja 2021 v pismu predsedstvu Sveta sporočil, da bo na plenarnem zasedanju priporočil, naj se med drugo parlamentarno obravnavo sprejme stališče Sveta, potem ko ga bo pregledala pravnolingvistična služba.
8. Svet je ob upoštevanju navedenega dogovora in po pregledu pravnolingvistične službe [xx. xx. 2021] sprejel stališče v prvi obravnavi po rednem zakonodajnem postopku, določenem v členu 294 PDEU.

II. CILJ (člen 1)

9. ESRR je v skladu s členom 176 PDEU namenjen pomoči pri odpravljanju največjih razvojnih neravnovesij v regijah Unije. V okviru navedenega člena ter drugega in tretjega odstavka člena 174 PDEU naj bi prispeval k zmanjšanju neskladij med stopnjami razvitosti različnih regij in zmanjšanju zaostalosti regij z najbolj omejenimi možnostmi, med katerimi bi bilo treba posebno pozornost nameniti nekaterim kategorijam regij, med katerimi so posebej navedene čezmejne regije.
10. Z uredbo Interreg se sprejmejo potrebne posebne določbe o cilju „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg), ko ena ali več držav članic in njihovih regij z učinkovitim načrtovanjem sodelujejo prek meja, vključno z določbami o tehnični pomoči, spremljanju, vrednotenju, komuniciranju, upravičenosti, upravljanju in kontroli ter finančnem upravljanju.

11. V zvezi s podporo za programe Interreg iz instrumentov Unije za zunanje financiranje (instrument za predpristopno pomoč (IPA III), Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI)) so v uredbi Interreg opredeljeni dodatni posebni cilji in pravila za vključitev navedenih sredstev v programe Interreg. V uredbi Interreg je določena tudi možnost sodelovanja čezmorskih držav in ozemelj v programih Interreg.
12. V zvezi s podporo za programe Interreg iz skladov Interreg (ESRR in instrumenti Unije za zunanje financiranje) so v uredbi Interreg opredeljeni specifični cilji za Interreg, merila za upravičenost držav članic, tretjih držav, partnerskih držav ter čezmorskih držav in ozemelj in njihovih regij, finančni viri in merila za njihovo dodelitev.

III. ANALIZA STALIŠČA SVETA V PRVI OBRAVNAVI

(a) Sklopi programov Interreg (člen 3)

13. V skladu s stališčem Sveta iz prve obravnave se bodo programi čezmejnega, nadnacionalnega in medregionalnega sodelovanja nadaljevali v okviru programov Interreg. Vsak od teh programov je upravičen glede na lastne dosežke in uspešna programska področja se bodo ohranila.
14. Na podlagi izkušenj s čezmejnim in nadnacionalnim sodelovanjem v programskem obdobju 2014–2020 v najbolj oddaljenih regijah, kjer kombinacija obeh sklopov v okviru enega programa na področje sodelovanja ni pripeljala do zadostnih poenostavitev za organe, pristojne za programe, in upravičence, je določen poseben sklop za najbolj oddaljene regije, da se omogoči sodelovanje najbolj oddaljenih regij z njihovimi sosednjimi državami in ozemlji na najbolj učinkovit in preprost način.

15. ESRR in (kjer je primerno) instrumenti Unije za zunanje financiranje bodo v okviru programov Interreg podpirali naslednje sklope:

- **sklop A:** čezmejno sodelovanje med sosednjimi regijami za spodbujanje celostnega in usklajenega regionalnega razvoja med sosednjimi regijami ob kopenski in morski meji;
- **sklop B:** nadnacionalno sodelovanje na širših nadnacionalnih območjih ali okoli morskih bazenov, v katero so vključeni nacionalni, regionalni in lokalni partnerji v programu v državah članicah, tretjih državah in partnerskih državah ter čezmorskih državah in ozemljih, z namenom večjega teritorialnega povezovanja;
- **sklop C:** medregionalno sodelovanje za večjo uspešnost kohezijske politike s spodbujanjem:
 - (a) programa Interreg Europe,
 - (b) programa URBACT,
 - (c) programa INTERACT in
 - (d) programa ESPON;
- **sklop D:** sodelovanje najbolj oddaljenih regij med seboj in z eno ali več izmed njihovih sosednjih tretjih ali partnerskih držav oziroma čezmorskih držav in ozemelj ali organizacijami za regionalno povezovanje in sodelovanje za olajšanje njihovega regionalnega povezovanja in usklajenega razvoja v soseščini.

(b) Specifični cilji programov Interreg in tematska usmerjenost (člena 14 in 15)

16. ESRR v okviru programa Interreg prispeva k specifičnim ciljem v okviru ciljev kohezijske politike. Vendar je seznam specifičnih ciljev v okviru različnih ciljev politike prilagojen posebnim potrebam programov Interreg, da se s skupnimi ukrepi v okviru programov Interreg omogočijo intervencije, kot so tiste v okviru ESS. Dodata se še dva specifična cilja programov Interreg – „boljše upravljanje sodelovanja“ in „varnejša in bolj varovana Evropa“. Stališče Sveta v prvi obravnavi vzpostavlja dobro ravnovesje med petimi cilji kohezijske politike in obema specifičnima ciljema programov Interreg.
17. Programi Interreg lahko v tem okviru podpirajo specifični cilj Interreg „boljše upravljanje sodelovanja“ z enim ali več od naslednjih ukrepov:
- (a) krepitev institucionalnih zmogljivosti javnih organov, predvsem tistih, ki so pristojni za upravljanje določenega ozemlja, in deležnikov (vsi sklopi);
 - (b) krepitev učinkovite javne uprave s spodbujanjem pravnega in upravnega sodelovanja ter sodelovanja med državljani, akterji civilne družbe in institucijami, predvsem z namenom, da se odpravijo pravne in druge ovire v obmejnih regijah (sklopi A, C, D in po potrebi sklop B);
 - (c) krepitev medsebojnega zaupanja, predvsem s spodbujanjem ukrepov v zvezi s projekti za stike med ljudmi (sklopa A in D ter po potrebi sklop B);
 - (d) izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in deležnikov za izvajanje makroregionalnih strategij in strategij za morske bazene ter drugih teritorialnih strategij (vsi sklopi);
 - (e) krepitev trajnostne demokracije ter podpiranje akterjev civilne družbe in njihove vloge pri procesih reform in demokratičnih tranzicijah (vsi sklopi, ki vključujejo tretje države, partnerske države ali čezmorske države in ozemlja) ter
 - (f) drugi ukrepi v podporo boljšemu upravljanju sodelovanja (vsi sklopi).

18. Po drugi strani pa programi Interreg lahko podpirajo tudi specifični cilj Interreg „varnejša in bolj varovana Evropa“, in sicer z ukrepi na področju upravljanja mejnih prehodov, mobilnosti in upravljanja migracij, vključno z zaščito ter ekonomskim in socialnim vključevanjem državljanov tretjih držav (na primer migrantov in upravičencev do mednarodne zaščite).
19. Do 20 % razpoložljivih sredstev za vsak program Interreg A, B in D se lahko dodeli specifičnemu cilju Interreg „boljše upravljanje sodelovanja“, specifičnemu cilju Interreg „varnejša in bolj varovana Evropa“ pa do 5 %.
20. V zvezi s tematsko usmerjenostjo se v dogovoru, doseženim s Parlamentom, za vsak program Interreg A, B in D vsaj 60 % razpoložljivih sredstev nameni cilju politike 2 (bolj zelena, nizkoogljična Evropa, ki prehaja na gospodarstvo z ničelnim ogljičnim odtisom in je odporna) in največ dvema drugima ciljema politike, v okviru programov Interreg A vzdolž notranjih kopenskih meja pa se najmanj 60 % nameni ciljema politike 2 in 4 (bolj socialna in vključujoča Evropa z izvajanjem evropskega stebra socialnih pravic) ter največ dvema drugima ciljema politike.

(c) Skladi za male projekte (člen 25)

21. Mali projekti zblizujejo posameznike na lokalni ravni in so pomembni za razvoj obmejnih območij. Tovrstni projekti so posebni v tem, da imajo omejeno področje uporabe in posledično potrebujejo malo finančne podpore. Stališče Sveta v prvi obravnavi poenostavlja potrebno ureditev za male projekte in določa jasna pravila glede njihovega upravljanja, kar zagotavlja, da se mali projekti lahko uspešno izvajajo.
22. Končni prejemniki v okviru sklada za male projekte bodo podporo prejeli prek upravičenca ter male projekte izvajali v okviru tega sklada za male projekte (v nadaljevanju: „mali projekt“). Upravičenec je lahko čezmejni pravni organ ali EZTS ali organ, ki je pravna oseba. V okviru vsakega programa Interreg bo mogoče vzpostaviti sklade za male projekte, saj celotni prispevek za sklade za male projekte ne presega 20 % vseh dodeljenih sredstev programa Interreg.

(d) Sodelovanje tretjih držav ali partnerskih držav, čezmorskih držav in ozemelj ali organizacij za regionalno povezovanje ali sodelovanje v programih Interreg v okviru deljenega upravljanja (členi 53–60)

23. Stališče Sveta v prvi obravnavi predstavlja napredek pri poenostavitvi sodelovanja, ki sega prek meja Unije. Da bi se v okviru deljenega upravljanja tako v sodelujočih državah članicah kot v sodelujočih tretjih državah ali partnerskih državah, čezmorskih državah in ozemljih ali organizacijah za regionalno povezovanje ali sodelovanje lahko uporabljal večinoma skupen sklop pravil, se bodo uporabljala „običajna“ pravila Interreg. Vendar so potrebne nekatere prilagoditve, da se upoštevajo udeleženci, ki jih pravo EU ne zavezuje. V tem poglavju so zato določena posebna pravila za organe, pristojne za programe, metode upravljanja, upravičenost, velike infrastrukturne projekte, javna naročila, finančno poslovanje in sklenitev sporazumov o financiranju.
24. Izhodišče je, da je upravičenost izdatkov povezana s podpisom sporazuma o financiranju z zadevno tretjo državo, partnersko državo ali čezmorsko državo ali ozemljem. V tretjih državah, partnerskih državah ali čezmorskih državah in ozemljih se lahko vzpostavijo organi, ki so primerljivi organom, pristojnim za program Interreg. Javna naročila za upravičence bodo potekala po pravilih o zunanjih javnih naročilih v skladu s finančno uredbo. Določena bo stopnja sofinanciranja – razen ko gre za nacionalno sofinanciranje – za podporo iz instrumenta Unije za zunanje financiranje ali za primer prerazporeditve dodatnega prispevka iz tretje države, partnerske države ali čezmorske države ali ozemlja.

(e) Posebne določbe za posredno upravljanje (člen 61)

25. Dogovor, dosežen s Parlamentom, omogoča, da se sodelovanje najbolj oddaljenih regij v programih Interreg (sklop D) izvaja v okviru posrednega upravljanja. Določena so posebna pravila o tem, kako te programe izvajati v celoti ali delno v okviru posrednega upravljanja.

IV. ZAKLJUČEK

25. Stališče Sveta v prvi obravnavi odraža kompromis, ki je bil ob podpori Komisije dosežen v pogajanjih med Svetom in Evropskim parlamentom.
26. Svet meni, da njegovo stališče v prvi obravnavi predstavlja uravnotežen sveženj za vse programe Interreg, zajete v zadevni uredbi, za programsko obdobje 2021–2027.
